

POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA POMURJE

Leto VIII. — Stev. 35

Murska Sobota, 23. avgusta 1956

Cena din 10.—

S seje sveta za gospodarstvo:

Nobenih neupravičenih investicij

Člani sveta za gospodarstvo pri OLO M. Sobota so na svoji dvajseti seji razpravljali predvsem o drugem natečaju investicijskih posojil iz okrajnega investicijskega sklada, ki predvideva v letošnjem družbenem načrtu za nekaj čez 100 milijonov dinarjev sredstev. Tokrat so člani sveta razdelili samo 35 milijonov dinarjev, kajti z delom sredstev, ustvarjenih v prvem polletju, bo razpolagal svet za kmetijstvo.

Letošnji družbeni načrt predvideva investicije v industrijo iz sredstev okrajnega investicijskega sklada. Investicijski zahtevki, ki so jih predložile posamezne gospodarske organizacije k drugemu natečaju, so bili dokaj večji, kot so znašala razpoložljiva sredstva. Člani

sveta so imeli prav zaradi tega precej težavno delo; izluščiti iz kopice zahtevkov najnujnejše in vsestransko najbolj upravičene.

Nekaj zahtevkov je bilo takih, ki jih ni bilo mogoče odložiti. Tako n. pr. porabljena obratna sredstva v investicijske namene v znesku 800 tisoč dinarjev pri Tovarni usnja Ljutomer, 686 tisoč dinarjev pri Zici, 1 milijon 600 tisoč pri Sogradu itd. Člani sveta so ostro kritizirali v nekaterih gospodarskih organizacijah ustaljeno prakso: neki objekt zgradijo z nenamenskimi sredstvi in na ta način prisilijo svet za gospodarstvo, da porabljena sredstva refundira iz namenskega sklada. Sklenili so, da bo treba v prihodnje proti taki praksi ostreje nastopiti.

Levji delež sredstev iz okrajnega investicijskega sklada je bil odobren Tovarni usnja v Ljutomeru in sicer 18 milijonov za rekonstrukcijo obrata in ureditev klejarne in

lužilnice. Z rekonstrukcijo ter z ureditvijo klejarne in lužilnice se bo povečala kapaciteta tovarne pri isti delovni sili približno za eno četrtino. Razen tega bo mogoče izkoristiti vse odpadke kot so n. pr. goveja dlaka, maščobe itd. S tako racionalizacijo se bo povečal tudi finančni učinek v proizvodnji, občutno pa se bo zmanjšala potrošnja električnega toka. Vse to dokazuje, da bo sicer precejšnja investicija že v kratkem času opravičila svoj namen.

Res: žitno klasje se je že posušilo od naših poljan, toda pogled na pokrajino in ljudi, ki se pod vročim poletnim soncem veselijo obilnega pridelka, je še vedno mikanen...

(Foto Kološa)

Je tuji kruh res vedno najboljši?

Nekaj pomislekov ob uvozu dežnikov — Dežnikarna v Lendavi izdeluje boljše in cenejše dežnike

Tovarna dežnikov »Stefan Kovač« v Lendavi izdelava dnevno 500 do 600 zelo lepih dežnikov. Razen palic in svile izdeluje kolektiv vse sam. Sredi preteklega meseca so pričeli preizkušati nov stroj za izdelavo ročajev iz plastičnih mas.

Kolektiv se zadnji čas ukvarja z mislijo, da bi svoje iskane izdel-

ke tudi izvažal. Kakor smo zvedeli, je prva pošiljka lendavskih dežnikov že odšla v inozemstvo.

Res je sicer, da je glede na zmogljivosti jugoslovanskih dežnikarn po tem predmetu na domačem trgu precej povpraševanja. Kljub temu ne moremo popolnoma razumeti nekaj stvari. Namesto, da bi povečali domačo proizvodnjo, raje uvažamo dražje in prav nič boljše, če ne celo slabše dežnike iz inozemstva. Italijanski ženski dežnik je sicer nekoliko cenejši od lendavskega, saj stane 3.800 dinarjev, medtem ko lendavski damski dežnik z modnim ročajem iz polivinila stane 4.500 dinarjev. Ne smemo pa prezreti, da je uvožen italijanski dežnik kvaliteten mnogo slabši.

Pri moških dežnikih je položaj popolnoma drugačen. Navaden uvožen dežnik, ki niti ni preveč okusno izdelan, stane 4.500 dinarjev, lendavski pa samo 2.350 dinarjev.

Težko razumemo tudi to, zakaj mora dežnikarna na svilo, ki jo uvažava iz inozemstva, plačati trikratni uvozni faktor. Mar ne bi bilo mnogo bolj enostavno, odpovedati se temu faktorju, dežnikarni v Lendavi in tudi drugim omogočiti izdelavo cenejših dežnikov in povečanje proizvodnje, uvoz inozemskih dežnikov pa ukiniti in s tem ohraniti lepe devize, ki so nam kje drugod prav gotovo mnogo bolj potrebne. To ne bi bilo le enostavnejše, tudi razumljivo bi bilo in po našem mnenju najbolj gospodarsko.

Zopet dokaz, da tuji kruh ni vedno najboljši in če je že približno enak domačemu, potem je pretirano drag.

GOSPODARSKI KOMENTAR

V juliju močna zunanjetrgovinska dejavnost

Julija je zaključila naša država trgovske pogodbe s Turčijo, Zah. Nemčijo, Soico, podaljšala pa je tudi trgovske pogodbe z Veliko Britanijo.

Jugoslovansko-turška pogodba o trgovinski zamenjavi, ki so jo podpisali zastopniki obeh držav 11. julija v Beogradu, velja do sredine prihodnjega leta. Vrednost zamenjane blaga bo znašala okrog 20 milijonov dolarjev na obe strani.

Ob začetku druge polovice meseca julija je bil sklenjen gospodarski sporazum z Zahodno Nemčijo. Po tem sporazumu je določen manjši kontingent prehrablenih proizvodov za izvoz v Nemčijo.

Z novim plačilnim sporazumom z Zah. Nemčijo se je Jugoslavija priključila takimenovanemu BEKO-sistemu, ki omogoča uporabo nemške marke v oseh državah, ki so članice tega sistema. Jugoslavija se je tako priključila enemu od večstranskih plačilnih sistemov.

Kot posledica Bonnskih razgovorov so bile 10. avgusta zaključene pogodbe za izvažanje nemške blaga iz sredstev letošnjega sporazuma. To je del odškodnine jugoslovanskih predvojnih in medvojnih zahtev od skupnega zneska 240 milijonov mark. Pogodba za izvažanje blaga znaša 10 milijonov mark, za 40 milijonov mark pa nam bo dobavila Zah. Nemčija predvsem investicijski in reprodukcijski material. Ta pogodba bo delovala, ko bo nemški parlament ratificiral Bonnske razgovore.

Tudi v Bernu je bil julija podpisan jugoslovansko-švicarski sporazum o blagovni izmenjavi za leti 1956 in 1957. Ta sporazum predvideva popolno svobodo v blagovnem prometu med obema državama. Ob enem je bila podpisana tudi finančna pogodba na podlagi katere bo dalja švicarska vlada Jugoslaviji 10 milijonov švicarskih frankov kredita s 3% obrestno mero in petletnim odplačilnim rokom. Ti dogovori so vsebovali tudi sporazum o vračanju zlata Jugoslovanski narodni banki, ki je bilo doslej deponirano v Švicarski narodni banki. Vrednost tega zlata znaša 10 milijonov švicarskih frankov.

Julija je bil dosežen v Londonu tudi jugoslovansko-angleški sporazum o blagovni izmenjavi in to za prihodnje leto. Tako bo po tej pogodbi omogočen svoboden izvoz naših izdelkov na britansko tržišče.

VREMENSKA NAPoved

za čas od 24. avg. do 2. septembra: V splošnem bo suho, povečini jasno in suho vreme. Manjša poslabšanja, oziroma krajevne nevihte, predvsem v alpskem svetu, so verjetna ob zaključku tega tedna (okoli 26. avgusta) in zlasti v drugi polovici prihodnjega tedna (okoli 30. avgusta). Dr. V. M.

DOGODKI ZADNIH DNI

Osrednji »trd oreh« svetovne diplomacije in tudi jaonosti je še vedno Sueški prekop. Vodilni politiki 22 držav (med njimi tudi štirih vele-sil: ZDA, ZSSR, Velike Britanije in Francije) že sedmi dan konferirajo v zgodovinskem londonskem Lancaster Housu. Rezultat dosedanjih pogajanj je: vedno močnejša težnja po miroljubni rešitvi »spora« okrog te važne pomorske poti (za Egipt namreč to ni spor, saj sodi nacionalizacija Sueškega prekopa izključno v njegove notranje zadeve) in potiskanje kakršnegakoli vojaškega posredovanja v tem »sporu« v ozadje kot v dandanašnjem mednarodnem ozračju prežive oblike »sporazumevanja« med posameznimi državami.

Na londonski konferenci o Sueskem prekopu je prišlo do niza različnih predlogov in mnenj, ki pa se zbirajo okrog dveh glavnih položajev: prve teze — ustanovitve mednarodnega sistema, ki bi zagotovil svobodno uporabo Sueškega prekopa, zavračal upravljanje prekopa pred političnim vplivom katerekoli države, spoštoval egiptovsko državno samostojnost in zagotovil Egiptu plačevanje pristojbin za uporabo prekopa, dalje zagotovil stari sueški družbi odškodnino in ustanovitev mednarodnega upravnega organa, v katerem bi naj bil zastopan poleg drugih držav tudi Egipt in ki bi skrbel za uresničevanje teh načel — ki so jo sprožile na konferenci ZDA in za katero se ogrevajo zapadne vele-sile in še nekatere države, zastopane na konferenci — in druge teze — nacionalizacija je notranja stvar Egipta, zagotoviti je potrebno samo svobodno plobo skozi Sueški prekop in sicer tako, da bodo vsi sklepi o tem oprashaču tudi sprejemljivi za Egipt, sklicati novo in širšo konferenco držav, ki se zanimajo za plobo skozi prekop, pod okriljem združenih narodov ali na pobudo nepristranskih posredovalcev — ki je našla svoje glasnike v delegacijah ZSSR, Indije, večine azijskih in še nekaterih drugih držav.

Predsednik Naser je v imenu Egipta zavrnil ameriški predlog kot nesprejemljivo, kajti po njegovem mnenju ni moči zagotoviti mednarodne kontrole, ne da bi pri tem kršili suverenih pravic Egipta. Izrekel se je za široko mednarodno konferenco zainteresiranih držav, med katerimi sta prav gotovo tudi Jugoslavija in Grčija (za tako konferenco se zavzema v Londonu tudi sovjetski zunanji minister Sepilov in še nekatere druge delegacije) in predlagal posvetovalni odbor kot podlago za nadaljnja pogajanja, pravično in mirno rešitev sueškega »prašanja«. Zahodu pa je dal istočasno vedeti, da ne bo klonil pred nobenim zastraševanjem z vojaško silo ali gospodarsko blokado. Njegovo geslo »Borili se bomo do zadnje kaplje krovi« pa so sprejele kot svojo ne samo množice v Egiptu, marveč vsem arabskem svetu.

Za londonsko konferenco pa sta značilni še dve stvari: veliko miroljubno poslanstvo vodje indijske delegacije Krišne Menona, ki vztrajno »sondira« teren za zblizanje obeh stališč, umirjeno zadržanje delegacij obeh glavnih rivalov — ZDA in ZSSR — ki sta v prvem delu konference celo preozela vlogo posredovalca (umirjeno stališče obeh je precej pripomoglo k temu, da sta naj-

minar Geografskega društva Slovenije, ki bo trajal vključno do sobote, 25. avgusta.

Ze prvi dan je bila dvorana v grajskem poslopju domala polna, saj so prišli tudi številni prosvetni delavci iz vsega Pomurja, ki se posebej zanimajo za to zvrst znanstvenega delovanja. Takoj po uvodni besedi so sledili strokovni referati: Glavne geografske poteze in problemi Pomurja (referent dr. S. Hlešič), Geomorfološki problemi Pomurja (asistent Ivan Gams), Sezon-

Cesta Radgona-Radenci - tudi problem našega turizma

Brez dvoma je cesta Radgona-Radenci ena izmed najbolj prometnih cest v Pomurju. Tu se stekajo ceste: Radgona-Ivanjci-Marihor, Radgona-Apače, Radgona-državna meja in Radenci-Murska Sobota ter Radgona-Ljutomer. Temu cestnemu vozlišču pa dajejo še večji poudarek Radenci, ki se razvijajo v moderno zdravilišče. Ze zaradi turističnega ugleda bi bilo prav, če bi ta cesta bila tlakovana. Na sejah ObLO v Radgoni so o tej stvari že večkrat razpravljali. Ni namreč mogoče, da bi cesto uredila občina z lastnimi sredstvi, republiška uprava za ceste pa ni pokazala za to dovolj razumevanja.

Slovenski geografi v Pomurju

Ob navzočnosti političnih, gospodarskih in kulturnih voditeljev Pomurja se je v ponedeljek, 20. avgusta dopoldne pričel v M. Soboti se-

ska zaposlitev Prekmurcev (Ludvik Olas). Referatom je sledila živahna razprava. Predvčeršnjim in včeraj so udeleženci geografskega seminarja obiskali številne kraje v pokrajini. Prvi dan so odšli po skupinah na strokovno-proučevalno ekskurzijo po Prekmurju, drugi dan pa so se pretežno mudili na desnem bregu Mure.

Danes, v četrtek, bodo v dvorani soboškega gradu najprej poslušali referat o Murski Soboti, potem pa si bodo ogledali mesto. Popoldne so na programu referati o problemih geografskega pouka na naših solah.

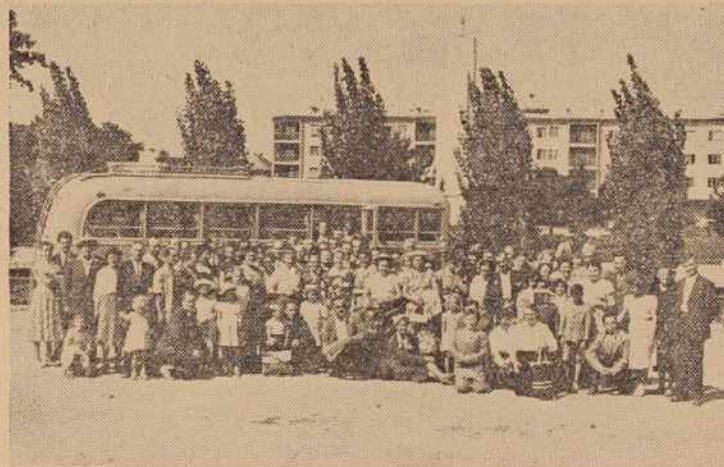
V soboto bo zaključek seminarja. Udeleženci bodo pred odhodom poslušali še referat o problemih krajevno geografskega proučevanja (dr. Vlad. Kokole) in razpravljali o njih.

Obširneje bomo o rezultatih »geografskega seminarja« poročali v prihodnji številki našega lista.

Slovenskim geografom in gostom iz bratskih republik želimo prijetno bivanje v naši pokrajini in vpešno delo, katerega rezultati bodo prav gotovo precej prispevali k utiranju poti za vsestranski napredek Pomurja.

-sk

PRISRČEN SPREJEM IZSELJENCEV V MURSKI SOBOTI

V ponedeljek je sprejel podpredsednik OLO M. Sobota tov. Bogo Verdev skupino izseljencev, ki so prišli pred kratkim v svojo staro domovino na obisk. Sprejema so se udeležili še: Miloš Ledinek, sekretar OK ZKS, Jože Gričar, sekretar OO SZDL, zvezni ljudski poslanec Vanek Siftar in drugi.

Izseljence je pozdravil podpredsednik OLO tov. Bogo Verdev, v njihovem imenu pa se je zahvalil tov. Vučak. Ganljiv je bil govor tov. Franca Zadravca iz Turnišča, ki živi že dolgo vrsto let v Kanadi.

Kako dolgo še?

O neugodnih posledicah šušmarstva smo v naši javnosti prelili že dokaj črna in spregovorili že marsikatero tehtno besedo. Toda vse to je na razmere v javnosti kaj malo vplivalo: šušmarstvo še vedno cvete kot kdajkoli prej, kljub temu, da so posamezniki že bili kaznovani.

Ni treba posebej govoriti o kakovosti storitev šušmarjev. O tem imamo čiste račune in to je dokazala tudi praksa. Dandanes se pojavlja v zvezi s šušmarstvom še neko drugo vprašanje. Nekateri privatni obrtniki zapirajo delavnice in odpovedujejo obrti, ker jim šušmarji odjedajo kruh. Ni pa seveda ta konkurenca brez negativnega vpliva tudi na obrt v socialističnem sektorju. In to so v nekaterih občinah predstavniki take obrti, ki je v občini nujno potrebna. Kakor vse gospodarske dejavnosti, tako prispeva tudi privatni sektor obrtništvu določen del družbenih sredstev. Razumljivo je, da se bo dotok teh sredstev občutno zmanjšal, če bodo obrtniki zapirali svoje delavnice.

Dovolj je težav, in to objektivnih težav, ki jim bomo stežka kos, zato moramo take pojave — pravzaprav že tradicijo — enkrat za vselej preprečiti.

Odgovorni organi, prav tako pa tudi Obrtna zbornica, bodo morali upoštevati tudi te posledice šušmarstva, ki so take, da ob njih ne moremo ostati ravnodušni.

O čem naj govorijo na množičnih sestankih velikopolanskih organizacij

Ze od nekdanj velja Velika Polana kot napredna vas. V tej vasi so se rodile neštete napredne ideje, ki so ovirale polet nazadnjaštva.

Danes je v Veliki Polani več množičnih organizacij, ki pa v glav-

nem le stremijo za tem, da redno pobirajo članarino in nič več. Tako tudi sleherno leto na novo ustanovijo mladinsko organizacijo, to pa

navadno vselej proti koncu zime, ko je poletno delo tik pred vrati in del mladih ljudi gre na sezonsko delo. Marsikdo godrnja, češ, mladina noče mladinske organizacije. To pa ne drži. Dovolj zgovoren je laskoletni začetek dela organizacije. Nekaj tednov je bilo precej živahno. Nato so zmanjkala drva, da bi zakurili prostore, pomoči pa ni bilo od nikoder. Vse prošnje so bile bob ob steno. Ni čudno, da je že po nekaj tednih mladina minila volja do organizacijskega dela.

Vsekakor je mnogo koristnejše, če mladina zahaja na sestanke, kjer se lahko lepo pomeni o vseh mogočih vsakdanjih dogodkih, kot pa če zahaja v gostilne, kjer pogostokrat globoko zabrede.

Mladina dela v gasilskih vrstah pa tudi pri IZUD. To — n. pr. IZUD — ni več izključno mladinsko vprašanje, temveč vprašanje, ki bi moralo zanimati vso velikopolansko javnost. Prihaja jesen in takoj bo pred durmi tudi zima. Na polju ne bo več dela in čas bo za kulturno-prosvetno udeleževanje. Treba bo urediti oder in še nešteto drugih stvari, kajti če bomo še čakali, bo spet prepozno, prav tako kot prejšnja leta.

Za hip se moramo ustaviť še pri SZDL. Tudi tu ni delovanje mnogo živahnješe kot pri vseh ostalih organizacijah, čeprav bi morala biti SZDL nosilec napredne miselnosti in biti pobudnik vse družbeno-po-

litične dejavnosti. Tako pa je kljub problemom, o katerih bi ljudje radi razpravljali, naša SZDL tiha. Brez sestankov, le vsako leto stežka organizirajo občini zbor in to le v toliko, da menjajo vodstvo organizacije.

To je nekaj velikopolanskih problemov, o katerih bi morali ljudje na občinih zbori in množičnih sestankih več razpravljati.

Opomba uredništva: Članek je brez dyoma dokaj objektivni in bi bilo prav, če bi v priloge temu stišali še kak drug dobronameren glas kot dopolnilo, seveda z namenom, da se podobne razmere izboljšajo.

NADZORNI ODBOR KZ Beltinci kar dobro dela

Člani nadzornega odbora KZ Beltinci se zavedajo, da so jim zaposli člani zdruške na občnem zboru kaj važno nalogo. Doslej so pregledali vse poslovalnice KZ. Zapisniki o pregledih dokazujejo, da so člani odbora svoje delo res dobro opravili. Zanimali so se tudi pri posameznih zadržanih, kaj ti menijo o odnosu uslužbenecv trgovin do potrošnikov.

Po temeljitem pregledu poslovanja je vredlagal nadzorni odbor upravnemu odboru precej koristnih sprememb, ki jih bo treba uresničiti.

A. H.

Verženske iveri

ZAMUJENA 60-LETNICA

Veržerj na Murskem polju ima bogato kulturno tradicijo. Ze leta 1890. je bilo ustanovljeno Bralno društvo kot protiteče nemškemu Schulvereinu — šolski organizaciji, ki je bila v tistih časih poklicana, da opravi v naših krajih sivo potujčevalno vlogo.

Verženci so se s tem društvom postavili po robu germanizaciji in se tudi vedno bolj narodno osveščali. Zgodovinske listine govore, da so že leta 1892, sprejeli slovensko poveljevanje v gasilskem društvu, kar je bil takrat redke primer daleč naokoli.

Res je: šestdesetletno prosvetnega delovanja so pozabili proslavljati, to pa še ne pomeni, da bodo šli molče mimo sedemdesetega mejnika...

KRATEK RAZGOVOR V UČILNICI

In sedanja prosvetna bilanca? Ni tako skromna, da bi se je bilo treba kakorkoli sramovati. Kratak razgovor s tov. Kozarjem, šol. upraviteljem, mi je to potrdil. Pokramljala sva kar v šolski učilnici. Bile so počitnice, a moža sem še vedno našel za katedrom. Ko pa dela nikdar ne zmanjka, če ga človek najde!

V prosvetnem društvu je včlanjenih 132 članov, med njimi je 80 aktivnih članov. Vsa deluje pač tam, kjer najde največ osebnega zadovoljenja — nekateri tudi v dveh ali več sekcijah: dramski družini, mešanem ali ženskem pevskem zboru, tamburaški skupini. Društvo ima tudi svojo knjižnico, ki je precej založena.

MLINARJEV IANEZ JIH JE OSVOJIL

Profesor Jože Tomažič z Jesenic jim je poslal Mlinarjevega Janeza v goste. Ljudska igra je to (ne komedija), ki je priklicala na oder kar 65 igranja željnih Veržencev. Splošna sodba je, da so Mlinarjevega Janeza dobro prečipali in upodobili. Kostume so dobili od Mariborskega gledališča, nekaj pa so jih kar sami sešili. Bilo je potrebno priklicati na deske celjskega grafa Urha, toharske plemiče, vojščake, odaliske in še mnoge like tedanjega časa — vzdusje, posebno moralno, ki je vladalo takrat med propadajočo graščinsko gospodo in vaško srenjo. Tudi to nalogo so dobro rešili. Stirikrat so se zavrteli na domačem odru. Gostovati niso mogli zaradi prevelikega števila igralcev, čeprav s kulturnimi dobrinami radi obiščejo tudi Gancane, Ordance in Strigovo v bratski Hrvaški.

Pesem s ceste pa so dvakrat gledali. In seveda tudi igrali. Kaj zato, če so Verženci dovezni tudi za komedije!

KULTURNA BERA DRUGIH SEKCIJ

Pevski zbor je lani nastudiral 26 pesmi. Doma je nastopil skupaj z ljutomerskim orkestrom, gostoval pa je v Beltincih, Bučkovcih in Ljutomeru. Tamburaši, ki jih je 18, so nastopali v glavnem samo na proslavah in priložnostnih prireditvah, kjer so že kar težko pogrešljivi. Sicer pa so proslave v Veržerju vedno na dostojni kulturni stopnji; koristno znajo združiti s potrebnimi. Proslave so ponavadi kombinacija prizadevanj vseh sekcij. V društveni knjižnici najstejajo 535 knjig in 57 rednih bralcev. Lani je bilo prebranih 5.480 knjig. Največ obževalceve imajo Bevk, Tavčar, Kersnik in nekateri tudi pisatelj.

Splošno izobraževalno delo je obsežno v predavanjih in kmetijsko-gospodarski šoli. Lani so imeli štiri kakovostna strokovna predavanja, eno celo s prikazovanjem filma. KGS obiskuje vsa kmečka mladina določenih letnikov v šolskem okolju. Služateltji imajo tudi praktičen pouk in ogledali so si več vzornih kmetijskih posestev.

Se pred zimo nameravajo nastudirati koncert s krajšo igro, pri katerem bodo angažirali tudi tamburaše. Dramatska sku-

Vsega pomalem, kar žuli...

Prijetni in neprijetni spomini

Kakor pri vseh občinah Pomurja, tako se je tudi pri Gradu pripravila mladina za skupni nastop ob priliki 2. gasilskega festivala v Mariboru.

Pridno smo vadili kljub žetvi. Z veseljem smo žrtvovali čas in se kar najbolje razpoloželi pripravili za potovanje v naš lep Maribor. Dva dni smo bili v Mariboru. Bili smo deležni gostoljubja Mariborčanov in domov smo prinesli najlepše

(Nadaljevanje s 1. strani)

bolj užaljenih stranki o tem sporu. Velika Britanija in Francija, precej popustili in oblažili sprva neukrotljivo hotenje po intervenciji z orožjem, seveda pa tudi glas številnih drugih delegacij, ki so se že v prvih dveh konferencah zavezale za mirno poravnava med prizadetimi strankami.

In še en nauk: razprava okrog Sueškega prekopa je pokazala, da celo članstvo v paktili, ki so neposredno navdihli Zahoda, ne more utegnjevati posameznih držav pri njihovih pravičnih odločitvah. Klasičen primer je Iran (Perzija), ki je na londonski konferenci zavel stališče, bolj v prid Egiptu kot pa svojim zahodnim partnerjem, čeprav je z njimi tesno povezana z Bagdadskim paktom. Pri mirnem reševanju mednarodnih sporov torej ugašajo tudi pakti in vedno bolj izgubljajo svoj protni pomen, kajti politika mirne koeksistence je vedno bolj priljubljena in sprejemljiva za države in človeštvo.

Težko je prerokovati, kako se bo londonska konferenca končala in kakšne rezultate bo prinesla, toda eno je že jasno: če bo sprejela za danednajašnji čas konstrukcivne sklepe in pobude, bo dosegla svoj namen in bo hkrati tudi važna etapa na poti k miroljubni odstranitvi sueškega problema. V nasprotnem primeru pa bo obsojena na neuspeh, kajti dogodki ose bolj kažejo, da je Egipt in z njim ves arabski svet združen in dovolj odločen proti osakišnim, od zunaj vsiljenim sklepom. Tak položaj morajo — hočeš, nočeš — upoštevati tudi na Zahodu, kajti vsak preuranjen in ne dovolj preračunan korak je lahko usoden tudi za svetovni mir. Vsako nasilje, četudi pod mednarodno firmo, bo nujno obsojeno na propad, kar je dala zadnje dni vedeti zagovornikom nacionalizacije Sueškega prekopa tudi srednjeameriška država Panama, ki odklanja vsakršno mednarodno nadzorstvo nad svojim prekopom.

Traktor-goseničar na nočnem sprehodu

M. Sobota je v splošnem mirno mesto. Ljudje, ki podnevi pridno delajo, so potrebni in tudi željni nočnega počitka. Večkrat pa se tudi zgodi, da jih kričanje ali prepir pijanih ponočnjakov prebudi iz mirnega spanja. Se več trušča pa pozročajo na soboških cestah brezvestni motoristi, ki v nočnih urah gotovo ne opravljajo poslovnih voženj, pač pa z divjo dirkalno hitrostjo po praznih ulicah spravlajo ljudi ob spanje.

V noči od 6. na 7. avgusta se je od pol ene do treh sprehajal po M. Soboti zadržni traktor-goseničar iz

vtise. To je prijetni del naših spominov. Neprijetni spomini so se začeli šele na povratku in sicer, ko smo se v nedeljo zvečer vračali z vlakom, ki pripelje ob 22. uri v Mursko Soboto. Obljubili so nam, da nas bo tovorni avto naše kmetijske zadruge čakal na postaji in nas odpeljal v 28 km oddaljeno domačo vas. Bilo nas je 20 mladenk in mladincev. Toda pri postaji je sicer čakala kolona vozil iz vseh krajev Pomurja, samo našega ni bilo. Tovariši in tovarišice iz drugih krajev so se natovarili in odpeljali domov. Naša skupnica pa je ostala osamljena pred postajo. Potem je naš vodja telefoniral na postajo LM v Grad in vprašal, kaj je z avtomobilom. Odgovorili so, da je bil šofer kamiona pripavljen odpeljati se po nas, da pa mu tajnik občinskega gasilskega vodstva pri Gradu tega ni dovolil. Po dolgem oklevanju smo se napotili domov peš. Ob pol dveh zjutraj smo odkorakali iz Murske Sobote in prišli neprespani in utrujeni v ponedeljek zjutraj ob 7. uri domov. Krasna dan nas je klical na delo, toda morali smo najprej malo počivati.

Tako postopanje nas v bodoče ne bo vzpodbujalo k delu. Vprašujemo se, zakaj smo prav mi pri Gradu tako zapostavljeni. Zvedeli smo tudi, da so udeleženci iz drugih občin dobili od svojih organizacij nekaj sto dinarjev za najnujnejše izdatke tega tridnevnega potovanja. Edino mi tudi te ugodnosti nismo bili deležni.

Mladina občine Grad

Rogaševska mladina je zapostavljena

Ni dolgo tega, ko so rogaševski mladinci lepo uredili bivši Dom OF, ki naj bi v bodoče služil vsem organizacijam in društvom. Tudi KGS in razni tečaji bi dobili v njem dovolj prostora.

Pred kratim pa je ObLO v Cankovi izdal odločbo, da prostorov ni moči dodeliti mladinski organizaciji, ker bo v njih dobila mesto krajevna ambulanta.

Popolnoma prav je, da skrbi ljudski odbor za ustanovitev ambulante, toda kam bo pa šla SZDL in *kam mladina, kje naj bodo zbori volivcev in združnikov, kje se bodo mladi prostetariji pripravljali za uprizarjanje raznih iger in drugih prireditev, mar bo mlado društvo Partizan ostalo zgolj na papirju? Na ose to niso občinski močje dovolj pomislili, kajti za ambulanto bi se v Rogoševcih dalo najti druge, celo bolj primerne prostore. Tako pa sedaj: razne telovadne in druge potrebščine bomo morali spraviti na podstrešja v privatne hiše.

Črnc pri Apačah in seveda zelo ropotal. Šofer je ljudi, ki so se bili na cesti, ustaoljal in jih spravepal za Agroservis. Kaže, da je bil možakar pijan, saj bi sicer moral vedeti, da ob tej pozni uri ni nikogar v delavnicih Agroservisa. Z ropotom težkega goseničarja pa je zbujal ljudi, ki so se upravičeno jezili.

Zanimivo bi bilo vedeti, kdo vodi evidenco nad trošenjem goriva, ki ga je traktorist v dvoipolurni vožnji po M. Soboti porabil, in kdo ga plača. Sploh pa bo treba takim kaliocepm nočnega miru enkrat energično stopiti na prste.

Precej mladih ljudi je na sezonskem delu. V zimskih mesecih se bodo vrnil na svoje domove in bodo veselji, če bo zanje pripravljen kje kakšen kotiček, v katerem se bodo lahko zbirali na pomenke, predavanja in prireditve.

Če pa bo sklep obč. ljudskega odbora uresničen, bo naša mladina morala se v večji meri iskati »razvedrilo« v gostilnah. Mar bo to prav?

... in v Kupšincih

Kmečka mladina kupšinskega šolskega okoliša je preveč zapuščena in to ji daje možnost, da se vdaja veseljevanju po gostilnah in veselicah. Vsekakor bi bilo prav, če bi učitelji pritegnili kupšinsko in borejsko mladino h kakemu drugemu delu: igralska skupina, nogometni klub ali kaj podobnega bi bilo vsekakor boljše razvedrilo kot so gole veselice.

Mlekarna ali razdeljevalnica mleka

Včasih, posebno v vročih poletnih dnevih, si človek tu in tam zaželi tudi skodelico hladnega mleka. Kot povsod drugod, drži to tudi v Lendavi. Toda dejansko je v Lendavi čisto drugače. Na prodajalni miži v mlekarni so razročeni lonci, steklenice in druga posoda. Gospodinje prihajajo in odhajajo. Vsaka ozame svojo posodo, napolnjeno z mlekom in gre. Tako je lendavska mlekarna pravzaprav neke orste razdeljevalnica mleka in posluje izključno za svoje abonente. Mar ne bi bilo prav, če bi mlekarno uredili tako, da bi si s spežim mlekom lahko utešil žejo tudi vsak popotnik in priložnostni gost, kot je to navada v vseh ostalih večjih krajih.

Nočna idila podgan in prašičev

Za poslopje soboške podružnice Perutnine prav gotovo veste in na tistem kraju za uličico, ki zavije z Lendavske ceste mimo živinskih hlevov na obeh straneh k edinemu poslopju. Da se bomo prav razumeli: ne gre toliko za hleve, ki jih brzčas kljub vseh besedni vneini ne bomo mogli pregnati z naših dvorišč, čeprav maličljivo zunanje oblike pomurske metropole, kolikor za vsakodnevne nadloge, ki so jim izpostavljeni nekateri prebivalci tega kota.

Prašiči, manjše in velike, lahko kdajkoli srečaš po vrtovih, včasih tudi koze, ki pridno letajo sem ter tja in delajo škodo na sadežih. Se največja neprijetnost pa so prašiči v nočnih urah, ko neutajno kruhlijo okrog voglov ali pa jih ponavadi v črno oblačena lastnica zganja skupaj. Rahlo spanje je kaj hitro pri vragu! V hlevih omenjene lastnice pa je tudi pravo leglo podgan, ki se zlasti v nočnih urah kaj zade podajo na sprehode po bližnji okolici. Večkrat se tudi preselijo, če jim ugaia na novo odkrito prebivališče! Na uličici je tudi več dni kot ne polno kravčevok ali drugih odpadkov, povrhu zabeljenih še z gnojnico ali mvkvo, ki si išče pot z dvorišča — tako da človek včasih ne ve, kam bi stopil, da ne bi занesel »vonjavajočih spominov« v kuhinjo ali sobo. Da ne omenim še polnočnega ropotanja, ki sodi bolj v osebno podjetnost lastnice, vendar pa ni posebno prijetno za okrog speče prebivalce!

Skratka: precej vsega, kar »prispeva« k higienskemu izgledu tega kotička, nočnemu počitku prebivalcev in kar sodi koncem koncev tudi v pristojnost občinskega odloka o javnem redu in miru! Doklej še tako...?

(—!)

Dobro seme - dobri donosi

Po letošnji mlačvi smo se zopet pripravili, da dá žito preizkušeni sort, ki smo ga posejali, a istočasno tudi smotno in pravočasno gnojili zemljo, mnogo večji pridelek kot pa seme domačega, nezlahtnega in že izrojenega žita.

V preteklem gospodarskem letu smo v pokrajini opravili več poskusov, ki so nam potrdili, da se pri nas zelo dobro obnesejo pšenice Beltinka 831, Bankut, Kadolska in U1. Poskušali smo tudi s krajeno uveljavljenimi sortami pšenice in drugega žita.

Vsa prizadevanja na tem področju so bila usmerjena h glavnemu smotru: s širjenjem najbolj obeta-

teji rji se bomo morali začeti boriti z napravami za toplovodno razkuževanje semena; to je tudi edini znani ukrep proti tej bolezi poleg pravočasnega izločanja napadenih klasov pred cvetenjem in pridelovanju žita odpornih sort.

V času zorenja žita smo imeli v Pomurju precej padavin, ki so omogočile precej močan napad rje. Opazili smo, da je bolezen prizadela vse sorte — ene bolj, druge manj. Od vseh sort je bila najmanj napadena Kadolska pšenica in se je tako izkazala kot srednje odporna proti rji.

Kljub uporabljenemu dušiku in slabemu vremenu pa je žito le ma-

Samo nekaj podatkov o povprečnem hektarskem pridelku posameznih sort ozimnega in jarega žita (v stotih): ozimna rž Dreger je dala na KG Lendava 22, KDZ Zepovci 12, SP Beltinci 20, KG M. Sobota 18 in KG Grad 22; ozimna pšenica Bankut na KG Lendava 25, ZKG Cepinci 15, KG Rakičan 24, SP Beltinci 20 in KG M. Sobota 22; ozimna pšenica Beltinka 831 na SP Beltinci 22; ozimna pšenica Kadolska na SP Beltinci 22; ozimna pšenica Bankut na KG M. Sobota 22; jara pšenica Regent na KG Crnci-Apače 18; ozimni ječmen Peragis na VG Ljutomer 20, KG Rakičan 25 in SP Beltinci 28; jari domači ječmen na VG Ljutomer 14; jari oves Flemings-treue na VG Radgona-Negova 32; jari oves Zlati dež v KDZ Zepovci 18.

Posamezni kmetovalci so na svojih njivah pridelali tudi manj, če so žito navedenih sort sejali na neprimerni zemlji in jo tudi bolj slabo obdelali.

Letos zabeleženi povprečni in največji pridelki nam po svoje dokazujejo, da so pri nas še velike možnosti za povečanje hektarskih donosov žita. Še zdaleč ni pretirana trditev, da bi lahko — seveda če bi uporabljali kakovostno seme primernih sort, gnojili z umetnimi gnojili in uveljavljali tudi druge agrotehnične ukrepe — že v bližnji prihodnosti pridelali na hektar od 50 do 40 stotov žita, v slabših primerih pa vsaj od 20 do 30 stotov — torej več pridelka in hrane za domače potrebe in za prodajo. Take možnosti pa so prav gotovo vredne treznega razmišljanja vsakega kmetovalca v Pomurju.

Ing. L. J.

Letos je srednje dobra letina — prabijo mlatici in kmetovalci. Boljša seveda tam, kjer so sejali dobro seme in zemlji tudi primerno gnojili.

jočih sort in uveljavljanjem sodobnih pridelovalnih ukrepov kar najbolj povečati hektarske donose.

Nekateri kmetovalci so upoštevali naše napotke in dobro negovali svoje posevke. Zatiranje plevela je bilo obvezno. Herbicide pa so žal uporabljali samo na manjšem številu njiv.

Sejanje kakovostnega semena je eden izmed osnovnih pogojev za večji pridelek, seveda, če istočasno upoštevamo tudi ostala načela agrotehnike. V Pomurju so poleg sort in kakovosti semena ugodno vplivali na hektarsko povprečje tudi naslednji činitelji: pravočasna ali vsaj ne prepozna setev, kolobarjenje (izbira primernih njiv z ustreznimi prejšnjimi posevki), pravilna nega posevkov in pravočasno zatiranje plevelov.

Tudi z gnojenjem smo odločilno vplivali na povečanje pridelka. Največ žita smo namlatili z njiv, ki smo jih v jeseni pognojili z apnenim dušikom, superfosfatom in kalijevo soljo, spomladi pa še z apnenim amonijevim solitrom (kombinirano jesensko in spomladansko gnojenje).

Z gnojenjem pa nismo samo povečali pridelka zrnja, marveč tudi slame, kar je prav tako važno.

Poskusi so nam tudi pokazali, da pšenico Bankut ni napadla prašnata snet, medtem ko se je naselila na domačih in ostalih sortah (Kadolska, Beltinka 831, U1 itd.). Proti

lojke poleglo, ker smo razmeroma močno gnojili njive s fosforjem in kalijem. V večini primerov je žito poleglo zaradi močnega neurja in bolj redko zaradi gnojenja z dušičnatimi gnojili.

Obrobni zapisek o KZ v Mačkovcih

Kmetijstvo - deveta španska stena

Za lansko poslovanje Kmetijske zadruge v Mačkovcih lahko rečemo: odkup, v glavnem odkup, predvsem lesa... Nič čudnega ni torej, če so lahko člani na svojem občnem zboru samo ugotovili, da je zadržno vodstvo zanemarilo svojo osnovno nalogo v kmetijstvu in da zategadelj zadruga ni prav nič pridobila na prestižu med kmetovalci. Če pa k temu prištejemo še afero okrog zadržnega denarja, ki je poslala za zapahle nekatere vodilne ljudi, potem je na dlani, da bo v mačkovski zadrugi potrebno začeti čisto na novo — s poštenim poslovanjem, katerega končni smoter naj ne bi bil samo denar, in umnim usmerjanjem kmetijstva, ki že ima solidne zadolge v skupno obnovljenih sadovnjakih nekaterih naprednih članov.

Prva slabost je bila že v tem, da so se trije člani upravnega odbora

operativno ukvarjali z odkupom sadja in lesa. Tako enostransko delovanje zadržnih voditeljev ni moglo kdovekaj koristiti zadrugi v tem smislu, da bi bila konkreten usmerjevalec kmetijstva v svojem okolišu, marveč se je napolned izrodilo v lov za dobičkom, ki pa — kakor bomo še videli — ni služil v kmetijske namene.

Sadno drevje so v zadržnem okolišu škropili samo na pobudo članov; škropilnice so lovili skupaj po navadi takrat, ko je že tekla voda v grlo. Posledica tega je bila, da so drevje škropili namesto v jeseni šele pozno spomladi, ko je že raslo. Nič boljše ni bilo s sadikami. Lani so dobili dva vagona apnenca prahu, toda iz zadržne blagajne niso hoteli plačati tovornine, ki so jo morali naposled poravnati člani. Zaščitne obleke za škropilce sadnega drevja so v zadrugi razde-

Še nekaj iz Kuzme

Mlačev je v Kuzmi, kot povsod pri nas. Pridelek je zaradi toče za polovico manjši, toda dela zato ni nič manj. Toda v Kuzmi zdaj menda bolj kot kdaj prej razpravljajo o problemih svoje majhne skupnosti. Res je vse tisto, kar so čitali v Pomurskem vestniku o svoji vasi, sporočajo, toda še marsikaj takšnega je, kar bi bilo potrebno zapisati. Potrebno, pravijo, kajti mislijo na elektrifikacijo, na gradnjo ceste, čiščenje kanala ob mlinu in še na marsikaj.

Toda to, kar naj bi zapisal Pomurski vestnik, so problemi, o katerih bi naj pravzaprav sami razpravljali na zboru volivcev in potem sporočili: »Odlučili smo se...« ali pa bi še malo počakali in sporočili: »Naredili smo...«

Takšen problem je čiščenje kanala od doličnega potoka do mlina. Vsi bivši lastniki so ta kanal, dolg poldrug kilometer, čistili na svoje stroške, sedanjí lastnik, občinsko mlinsko podjetje pa tega ne mara. Kmetje pa menda tudi ne... Voda pa prestopa bregove, ker je korito preveč porastlo...

Toda do elektrike pa ne morejo sami, brez pomoči višjih forumov. Takole pravijo: »Onstran meje sveti elektrika povsod. Sveti nam tako kot bi svetila pri sosedih. Mi smo prav blizu meje. Pri nas pa še vedno smradimo s petrolejkami. Ob Gleichenberskem sporazumu o dvolastniškem prometu smo govorili na zborih volivcev tudi o elektriki, ki bi jo lahko vodili iz Avstrije vsaj tako dolgo, dokler ne bo gotova razdelilna postaja v Mačkovcih — za Goričko. Obljubili so nam, da bodo to zadevo rešili, ker jo je mogoče rešiti, toda kako je s to zadevo — ne vemo. Zaenkrat elektrike še vedno nimamo.«

Menda res ni težak problem napeljati elektriko od meje do Kuz-

me, ko pa tudi mi dajemo elektriko Avstriji povsod.

Cesta od Kuzme čez Motovilce in Topolovce proti Soboti pa je prav tak žuljav problem, ki traja že desetletja. Pradedje kmetov iz teh vasi so naredili nekoč napako, ker niso sprejeli nekaj novega v svoje življenje. Bila je to proga za vlak. Trasa je bila še zakoličena in vse je bilo pripravljeno za gradnjo, toda kmetje niso hoteli odprodati del svoje zemlje za pot proge. Zato gre ta proga zdaj drugod. Njihovi sinovi so že nekoliko drugačnih misli. Hoteli so imeti državno cesto v tej smeri. To je najbolj ravni predel do skrajnih goriških vasi. Na vseh drugih cestah je več vzpetin. Nekateri kmetje so zbirali podpise za gradnjo dobre ceste na tistem mestu, kjer so še zdaj kolne poti in vaške ceste. To je bilo pred drugo svetovno vojno. Po osvoboditvi pa so se najbolj podjetni zavzeli za akcijo in del te ceste toliko uredili, da jo je prevzel v oskrbo okraj. To je del ceste iz Kuzme skozi Dolič in Gornje Slaveče. V letošnjem letu pa si prizadevajo v Motovilcih in sosesčini. Tu so aktivni cestni odbori in kmalu bo nekaj iz stare obrabljene ceste. Temu zgledu je treba slediti še drugod skozi vasi prav do urejene okrajne ceste, ki vodi v Mursko Soboto in

Motiv z Goričkega

kmalu se bo pretočil del prometa z zaostalih cest na to. Najprej seveda tovorni, a pozneje lahko pride na vrsto tudi osebni. Saj je to odvisno predvsem od dobrih cest.

Da, so problemi, o katerih je potrebno govoriti, za katere ne škodi, če ve čimveč ljudi. Toda samo govoriti o njih in samo vedeti zanje je premalo. Treba jih je reševati tako, da vnukov ne bo sram dejanj, ki so se zanje odločili dedje.

PISCU

„Odišavljene kozerije“

Vse lepo in prav. O problemu, opisanem pod gornjim naslovom v prejšnji številki Pomurskega vestnika, je treba pisati, ali bolje: razpravljati — čeprav je res, da je bilo takih razpravljanj že več kot precej, niso pa rodila nobenega uspeha.

Dovoljujem si pa pisca opozoriti na dvoje stvari.

Rešitev problema je tako tesno združena z nesrečno kanalizacijo M. Sobote, kakor kuhanje juhe z vodo. Tovariš (—) tega ali ne ve ali noče vedeti, ker bi se sicer lahko lotil pisanja z druge strani: ne posmehovanje, marveč razmeram ustrezno dajanje pobude za rešitev problema. Končno je res, tudi sam menim, da naše mesto ne bo moglo ostati brez javnega stranišča še 100 let, če tako dolgo ne bomo kanalizirali in sploh uredili mestnega obličja. Toda: za objektivno pisanje je treba poznati vsaj dve plati zadeve, ni pa dovolj samo površna ugotovitev in veščina izražanja misli na papir. Stopiti na pristojno mesto in povprašati kako in kaj, bi v tem primeru tovarišu (—) nikakor ne bilo odveč; lahko bi objavil ne slabo napisano „Odišavljeno kozerije“, marveč tehten prispevek k neki zadevi, ki pa ne bi bil neokusno zabeljen.

Tu sem pa že pri drugi stvari, ki mi ne ugaja. Bližnjam se s tovarišem (—) svinjski hlevi ne spadajo v mestno središče. Tako je; čimprej ven z njimi! Naše mesto bo postalo še lepše, čistejše in bolj prijetno. Toda ob nečedni primerjavi Sobote z nekim svinjskim mestom, pa le smatram, da je pisec kozerije potreben majhnega pouka: tudi o nekulturnem pojavu je treba kulturno pisati. Jože Vild

Razstava živine v Križevcih

V sredo, 15. avgusta je bil v Križevcih pri Ljut. zbor živinorejcev z Murska polja. Zbor verjetno ni tako uspel, kakor so si želeli prireditelji — zaradi slabega vremena. Glavne smernice je podal inž. Ferče iz Ljubljane; pohvalil je napredek od zadnje živinorejske razstave. Rodovniško živino bodo odslej oplemenjevali samo trije plemenski biki, česar se bodo morali živinorejci držati, ostalo živino pa bodo osemenjevali umetno. Na zboru je bila še posebej poudarjena potreba po dobri krmi, čistosti v hlevih in drugih nalogah v živinoreji.

Za ta dan napovedana razstava živine pa je bila odložena za nedeljo, 19. avgusta. Živinorejci so prignali 400 glav živine, izostalo pa je zaradi boleznih ali kotenja 9 odst. To je bil redni pregled rodovniške živine, ki je vsako četrto leto v zadržnem okolišu. Pregledi so obvezni za vsakega živinorejca.

Živino so ocenjevale tri komisije. Rezultati so bili zelo zanimivi — tako za živinorejce kot za ostale obiskovalce. V prvi razred so ocenili 1 bika in 4 krave, v II. razred 4 bika, 29 krav in 11 telic, v tretji razred pa 58 bikov, 153 krav in 69 telic. Ostala goveda so bila izločena iz rodovnika; okrog 15 odstotkov vse prignane živine.

Pregled je pokazal, kako važna je selekcija v živinoreji. Čez štiri leta, ko bo spet pregled, bo izločeno živino prav gotovo nadomestil mladi naraščaj. Kmetijska zadruga v Križevcih se namreč toliko ne poteguje za število živine, kolikor za to, da bi živinorejci redili predvsem živali pravega gospodarskega tipa: govedo nizkega in zbitega tipa, ki je ekonomično in dober izkoriščevalec krme. Na razstavi so ugotovili, da je pogoj za dobro selekcijo zadostna krmska podlaga; v prihodnosti bo potrebno še izboljšati travnike. Kmetje naj bi gradili več

silosov in gnojničnih jam, kajti le tako bodo lahko pridobili tudi dovolj gnoja za travnike. KZ se je priglasiło že precej kmetovalcev in zaprosilo za tonamenski kredit, kar je prav gotovo razveseljivo, zlasti še zato, ker so kmetje v zadnjem času vlagali več denarja v stanovanja in

vzpodbudno za rejce in mnogo prispeva za napredek živinoreje, ki ima na Murskem polju svojo tradicijo, saj se s selekcijskim delom ukvarjajo že od leta 1928.

Po razstavi je bila revija naslednikov plemenskih bikov po skupinah. V glavni skupini so bili po-

Le krepko vrzi, da bo voz čimprej poln!

za osebni življenjski standard kot pa v svoje gospodarstvo.

Razdeljenih je bilo za 450 tisoč din nagrad. Denar so prispevali Sklad za pospeševanje kmetijstva pri OLO, Okrajna zadržna zveza, ObLO, Ljutomerski Mlekopromet in domača zadruga. Podelili so tri glavne nagrade: rejcu Žnidariču iz Grab za bika Perka, last KZ Križevci, Frančiški Vanpotič iz Noršinec za kravo Lindo (to kravo so dobili tudi za mednarodno živinsko razstavo, ki bo v Novem Sadu — in Gabrijeli Farkaš iz Starenove vasi za telico Ledo. Nagrajeni pa so bili tudi ostali rejci.

Nagrajevanje je nedvomno

tomci bika Petra (pred leti uvožnega iz Avstrije) — po številu 60. Zanimiv je bil tudi pogled na ostale skupine. Vse kaže, da bodo krave, ki so sodelovale v reviji, prav dobre molznice, saj dajejo že sedaj čez 5000 litrov mleka na leto.

Prireditelj se je ogledalo lepo število ljudi z Murskega polja. Med uglednimi gosti so bili tudi inž. Pavšič in Ferče iz Ljubljane, sekretar OOZKS Miloš Ledinek, podpredsednik OLO Bogo Verdev, predsednik ObLO Rado Pušenjak in drugi.

Razstava je bila dobro pripravljena, za kar je potrebno pohvaliti sodelujoče živinorejce in zadržni upravni odbor. Majcen

Nekaj o esperantu

Zadnji smo zapisali, da je esperanto mednarodni jezik. Biti esperantist pomeni torej biti internacionalist. In kakšen naj bo odnos našega esperantista do pojmov internacionalizma, nacionalizma in patriotizma? O socialističnem patriotizmu in o internacionalizmu je govoril maršal Tito ob imenovanju za prvega častnega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Kratke povzetke o tem bi bil: »socialistični patriotizem je v svojem bistvu internacionalizem«. Če ta stavek obrnemo, dobimo Zdanov stavek, ki ga lahko navajamo po Zicherlovi brošuri Komunistem in domovini: »Ne more biti internacionalist, ki ne ljubi in ne spoštuje lastnega naroda.« Internacionalizem priznava torej vse vrednote narodnosti kot nosilke socialnega življenja in kulture.

Biti internacionalist pa pomeni izogibanje se vsakemu pretravanju nacionalnega čustvovanja, pomeni spoštovati druge narode, kar je edina pot k vsečloveški kulturi. Hipernacionalizem je doživljanje v drugi svetovni vojni hud poraz, zato bi kazalo, da bi vsi narodi prevzeli običaje dobrotvornih ljudi, ki se ne bahaajo z lastnimi prednostmi. Tako pojmovanje mora biti lastno tudi esperantistu. Esperanto nima nič skupnega s plehkim kozmopolitizmom, ki občuduje vse na svetu, samo ne tradicij lastnega naroda, njegovih čustev, časti in ponosa. Kozmopolitizem je miselnost odmirajočega meščanstva, dočim je internacionalizem miselnost proletariata.

SKLENJEN KROGOTOK

V vsakem človeku živi težnja po internacionalizmu, po svetovni razgledanosti

in uresničenju svetovnih idealov. Če zasledujemo krivuljo zanimanja za kulturne dobrine pri posameznem človeku, pa naj bo to izobraženeec ali preprost človek, vidimo, da se vsako najprej poglubi v lastno, narodno kulturo, drugo obdobje označuje zanimanje za ves svet, tretje obdobje pa pomeni spet vrnitev k lastni kulturi, k lastni zemlji kot pravi v »Visoški kroniki« Ljudi, ko se vrne iz tujine: »Zemlja domača ni prazna beseda, del je mojega življenja.« V tem naravnem krogotoku in v ponovni vrnitvi k domačim kulturnim zakladom pa je zastavljen delavec pred izobražence, ki obvlada več tujih jezikov. Muzejščino je huda ovira, ki onemogoča neposredni stik proletariata neke dežele s proletariatom druge dežele. Socializem je odpravil razne podedovane in pridobljene privilegije. Prav tako pa hoče esperanto odpraviti izključno pravico posameznikov, da lahko pogledajo, kaj se dogaja izven naših meja. Kakor je v razvoju človeške družbe prišel pravočasno izum tiskarstva, tako je v času moderne tehnike, ko se je zemlja v prejšnjem času merila v svojih razdaljah, dala nova doba vsakemu človeku v roke močno izrazno sredstvo — esperanto.

PROMETNA NESREČA

Prazen tovornjak Tovarne mlečnega prahu iz M. Sobotice je 11. avgusta popoldne na cesti v bližini Ivanovca prevrnil tako, da so namesto strehe štrlela v zrak vsa štiri kolesa. K sreči so ostali nepoškodovani vsi, ki so bili na kamionu. Nesreča je nastala zaradi okvare vzmeti. Škoda znaša okrog 40.000 din.

Dejanja pod lečo sodnika za prekrške

Ni dolgo, kar je stopil v sobo št. 16 mesine občine Murska Sobotica kmet iz prav te občine. V roki je imel časopis in pismo iz Amerike. Prišel je s svojo vestjo k sodniku za prekrške. Poznata se. Mož je bil kaznovan za enega izmed prekrškov, kakršne obravnava sodnik za prekrške nešteto. Nek novinar je prebrskal akte in zapisal med imeni kaznovanih tudi ime tega moža. Novica je bila tiskana in časopis je prišel v roke kmetovih sorodnikov v Ameriki...

»Kakšen lump pa sem, me sprašujejo sorodniki v pismu, da ste me morali kaznovati... Zakaj ste me dali v časopis, ko pa sem kaznen v redu plačal!«

Neka žena, tudi kaznovana zaradi storjenih prekrškov, pa je izjavila: »Rada plačam kazni, samo v časopis me ne dajte.«

Kadar gre za profit pač marsikdo pozabi, da dela lumparije. V klopih vajeniške šole v Murski Soboti lahko v šolskem letu pogostokrat opazimo znake takšnih lumparij. Drobne mu Pištike so se iz tedna v teden oči kar same zapirale v šoli. Kinkal je, dokler ni zaspal. Kaj je le temu vzrok? Sam je odgovoril:

SOBOŠKA KRONIKA

Poroke, rojstva in smrti od 11. do 18. avg. 1956.

Poročili so se: Ivan Prešeren, finomehanik in Mihaela Kovačič, uslužbenka, oba iz M. Sobotice; Branko Samec, štud. vet. iz M. Sobotice in Marija Drfič, uslužbenka iz Sarajeva.

Rodile so: Rozalija Gönje iz Gaberija, deklico; Marijeta Zrim iz Gornjih Slaveč, deklico; Kristina Križaj iz Zenavelj, deklico; Marija Smodiš iz Babinec, deklico; Olga Jalšovec iz Zbigovec, dečka; Ana Bejek iz Noršinec, deklico; Zdenka Gačič iz Ljutomer, deklico; Marija Tišler iz Ljutomer, dečka; Kristina Krefl iz Kroga, deklico; Marta Gerič iz Turnašica, deklico; Elizabeta Horvat iz Dolnje Bistrice, deklico; Terezija Paltauf iz Vučije vasi, deklico; Marija Horvat iz Beltince, deklico in Vera Granfol iz Kroga, dečka.

Umrli so: Julijana Skalčić iz Crenelavec, stara 62 let; Alojz Vuk, obratovodja iz Radence, star 43 let; Marija Kekenc iz Crenšovec, stara 37 let.

NESREČE IN NEZGODE

Roko si je zlomil in se izpahnil 9-letni Jože Husar iz Petanjec, ko je padel s plevnika precej globoko na trda tla.

Na domačem dvorišču je padel 4-letni Karel Majc in si zlomil desno nogo pod kolenom.

Polna vreča žita je padla 6-letnemu Janezu Hegedišu na levo nogo in mu jo zlomila.

Na razbito steklo je stopil 9-letni Drago Horvat iz Radence in si močno porezal levo peto.

Med vretena vejalnika je po neprevidnosti vlatnil levo roko 15-letni Stefan Karba iz Neradnovca in si več prstov močno poškodoval.

Z drevesa je padla 8-letna Karolina Kraus iz Radomerščaka in si zlomila levo nogo.

Krava je brenila v trebuh 8-letnega Cirila Koščica iz Melince in mu prizadejala hudo rano z notranjimi poškodbami.

Klopotec je hotel nasteliti na visok drog v vinogradi 13-letni Viktor Lesjak s Hercegovščaka. Ko se je začel drog nagibati, je deček skočil na tla, a tako nesrečno, da je padel na stojčiji kol, ki se mu je zapil v stegno in dimlje. Ima poleg hude rane še težke notranje poškodbe.

Zrebe je s kopitom udarilo v glavo 8-letno Stanko Nerat iz Lipovec in ji prizadejalo težke poškodbe.

Tri metre globoko je padel z drevesa 4-letni Marijan Škof iz Bučevce in si zlomil desno nogo nad kolenom.

Zdravijo se v soboški bolnišnici.

Okrajna gasilska zveza Murska Sobotica

obveščaja:

PRIREDDITVE:

PGD Rožički vrh, Občinska gasilska zveza G. Radgona, bo razvilo 26. t. m. ob 13. uri društveni prapor. Istočasno otvoritev novega gas. doma. PGD Pečarčevci bo proslavilo 26. t. m. ob 13. uri 25-letnico svojega obstoja. Okoliška društva vabimo, da se teh slavnosti udeležijo v čim večjem številu!

SEKTORSKE VAJE:

26. t. m. ob 8. uri zjutraj bodo sektorske vaje v PGD Moravci, ObGZ Marjanci.

ČLANSKE LEGITIMACIJE:

Naročamo vsem PGD, ki še nimajo novih članskih legitimacij, da jih čimprej dvignejo v pisarni OGZ ali na ObGZ, sicer homo na njihove stroške legitimacije razposilja članom.

GASILSKI MATERIAL:

Obveščamo ona društva, ki so zaprosila sesalne cevi, da jih že imamo na zalogo. V kolikor se spojke razlikujejo od Metz 52 mm in 75 mm, jih treba prinesiti s seboj zaradi navezavit.

GASILSKI VESTNIK:

Uprava Gasilskega vestnika Ljubljana nas je obvestila, da je še veliko društev dolžnih za Gas. vestnik. Pozivamo prizadeta društva, naj svojemu glasilu posvečajo več pozornosti in naročnino takoj poravnajo na Občinskih gas. zvezah.

IZ PISARNE OGZ

MALI OGLASI

Tedenski koledar

POSESTVO, 10 ha, velik sadovnjak, 4 ha njiv, 2 ha gozda, 2 ha travnika, hiša z gospodarskim poslopjem in veliko brajdo, takoj prodam po zelo ugodni ceni. Naslov: Avgust Kocbek, Zgornja Kungota pri Mariboru.

POSESTVO z hišo in gospodarskim poslopjem, posestvo meri 7 ha, lepa lega, v središču manjšega kraja v Pomurju, prodam. Naslov v uravi lista.

GOSTILNISO KREDECO IN STOLE, tudi posamezno, prodam. Poizvedbe: Murska Sobotica, Stara ul. 9.

GREM BREZPLAČNO za gospodinjstvo pomočnico. — Knjigovodstvo K. Z. Mačkovec.

PREKLIC — Podpisani Stefan Pauker preklicujem žalitve, ki sem jih izrekel zoper tov. Rudolfa Rečka iz Puconec, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Stefan Pauker, Puconci.

NOVO ŽAGO CIRKULARKO, uporabno tudi za mizarja, SIVALNI STROJ znamke »Singers«, rabljen 2 leti, KONJSKI VOZ, nov, močan — ugodno prodam. Voz zamenjam tudi za kravo. — Martin Rajner, Krog 30.

NJIVO, 1 ha, ob cesti Ljutomer — Cven k. o. Ljutomer, NJIVO IN TRAVNIK v izmeri 1 ha 22 a 65 m², LOG ob Globetki v k. o. Ljutomer; od tega je 15 a in 13 m² v dosmrtni užitek, TRAVNIK — SARJAK, 48 a 32 m² v k. o. Ljutomer, TRAVNIK-SERJAK, 42 a 26 m², v k. o. Ljutomer in TRAVNIK ob postajališču Ljutomer-mesto v izmeri 52 a 76 m², prav tako GOZD v izmeri 80 a 72 m², v k. o. Kamensček — prodam. Informacije: Jože Velnar, Murska Sobotica, Lendavska 29.

NOVOZGRAJENO HISO z GOSTINSKIM LOKALOM, vso opremo, in nekaj posestva, ugodno prodam. — Stanjevci Štef. 1 p. G. Petrovič.

KOLO, ugodno prodam. — M. Sobotica, Cvetkova 15.

ENOSTANOVANJSKA HISA z vrtom, v Ljutomeru, na prodaj. Vprašati: Ljutomer, Ormoška 20.

MANJSE POSESTVO, hiša z gospodarskim poslopjem, arije in lep sadovnjak, ugodno prodam. — Naslov v kolportaži Zupe, Ljutomer.

FOTOAMATERJI!

Vaše posnetke razvija, kopira in povečava hitro in kvalitetno FOTO HOCHSTADTER, Murska Sobotica, Trg Zmaje 3.

Stenski koledar za leto 1957

Obveščamo podjetja in ustanove, da sprejemamo samo še do 15. IX. 1956 naročila za koledar — leto 1957. Stenski koledar za leto 1957 izide tiskan na umetniškem papirju v formatu 55 cm x 24 cm s 15 fotografskimi posnetki iz Pomurja. Na koledarju je določen prostor za reklamo in firmo podjetja, ki naroča koledar. Informacije in naročila daje in sprejema Obmurska založba v M. Soboti

POZOR! Kamnoseški obrat

FRANC MOČNIK, Ljutomer, Lendavska 10

Vam izdelava po želji nagrobne spomenike in robnike vseh vrst. Klesanje napisov in prenavljanje nagrobnikov.

Pridite, zadovoljili vas bomo!

KMETOVALCI!

Vse Kmetijske zadruga opravljajo za naš račun **kontrahažo prašičev**

Prašiči morajo biti bele pasme od 90 do 120 kg žive teže. Za tako kvaliteto plačamo proizvajalcem 185.— din. Prevzemajo se po sklenjenem roku po pogodbi o kontrahaži. Ob podpisu pogodbe prejme proizvajalec 50% predjem. Rok za kontrahažo je samo do 1. septembra. Ostala navodila prejmete pri Vaši zadrugi. — Pohitite in izkoristite ugodno priliko!

Uprava »AGROMERKUR-ja«

Pridite in oglejte si tradicionalno

II. MEDNARODNO RAZSTAVO VIN

od 25. avgusta do 2. septembra 1956

NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V LJUBLJANI

Razstava vin iz vseh kontinentov sveta. - Najmodernejši vinogradniški in kletarski stroji. - Ostala pomožna sredstva. - Tradicionalna poskusna vin

Sodelujejo: Anglija, Alžir, Avstrija, Avstralija, Bolgarija, Ciper, Čile, Francija, Grčija, Italija, Južna Afrika, Madžarska, Malta, Maroko, Mexiko, Portugalska, Romunija, Španija, Nemčija in Jugoslavija.

Poslužite se 25% popusta na železnici!

